

STORTINGET

Representantforslag 36 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Lene Westgaard-Halle, Sivert Bjørnstad, Alfred Jens Bjørlo og Rasmus Hansson

Dokument 8:36 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lene Westgaard-Halle, Sivert Bjørnstad, Alfred Jens Bjørlo og Rasmus Hansson om å opprettholde Norges innbetalinger til Den europeiske romorganisasjonens (ESA) frivillige programmer på dagens nivå

Til Stortinget

Bakgrunn

Hovedformålet med norsk, offentlig satsing på romvirksomhet er at det skal være et verktøy for norske interesser. Det skal fremme lønnsomme bedrifter, vekst og sysselsetting, dekke viktige samfunns- og brukerbehov, samtidig som det sørger for tilfredsstillende sikring av samfunns viktig rominfrastruktur. I tillegg er aktiviteten viktig for å sikre norske utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitiske interesser i både romvirksomhet og det ytre rom.

Norge var tidlig ute som romnasjon med base på Andøya for oppskytning av forskningsraketter og slipp av vitenskapelige ballonger. Det skjedde allerede i 1962. I tillegg har satellittkommunikasjon også lange tradisjoner i Norge. I 1968 ble Tromsø Telemetristasjon etablert, forløperen til det verdensledende selskapet Kongsberg Satellite Services, KSAT.

For å videreutvikle de norske kompetansemiljøene og forbedre tilgangen på viktig rominfrastruktur, spesielt innen navigasjon og kommunikasjon, ble Norge med i Den europeiske romorganisasjonen (ESA) i 1987.

Siden har Norge brukt ESA til å utvikle og skaffe viktige tjenester, ikke bare innen kommunikasjon og navigasjon, men også innen jordobservasjon. Samarbeidet i ESA har også gitt norske forskningsmiljøer innpass i store, flernasjonale forsknings- og utviklingsprosjekter, og norske bedrifter har fått store og viktige kontrakter som har vært en avgjørende faktor for å bygge opp den spisskompetansen Norge har på en rekke områder. Norsk romteknologi og forskning er bygget på ESA-deltagelsen.

Ifølge den forrige stortingsmeldingen om norsk romvirksomhet, Meld. St. 10 (2019–2020), «Høytflyvende satellitter – jordnære formål – En strategi for norsk romvirksomhet», beskrives det godt hvordan romvirksomhet bidrar til mye verdiskaping i Norge, både direkte og indirekte. Blant verdiskapingen som ikke tilskrives romindustrien, men hvor rombaserte tjenester likevel er av avgjørende betydning, kan for eksempel maritim sektor, fiskeriene, offshorenæringen, luftfarten og landbasert transport nevnes.

Meldingen beskriver også romfartens og romindustriens betydning for samfunnsikkerhet og beredskap. Satellitter kan spille en avgjørende rolle både når det gjelder forebygging av ulykker til havs og redningsarbeidet i etterkant, men også gjennom generell overvåkning og suverenitetshevdelse av et lands territoriale områder.

Norge har de senere årene satset på flere nasjonale prosjekter, prosjekter som har blitt mulig på grunn av ESA-deltagelse i mer enn 30 år. Andøya Spaceport, som blir Europas første oppskytningsbase for småsatellitter, er et av dem. En annen satsing som har vært planlagt lenge, er en ESA Phi-lab i Tromsø. Denne skal bygge på det ledende jordobservasjonsmiljøet som er i Tromsø, og vil bli et ledende senter i Europa.

I tillegg til dette er de mellom 50 og 60 bedriftene som driver med romfartsteknologi spredt ut over hele landet. Deltagelsen i ESA er viktig for å opprettholde arbeidsplasser i en rekke av disse bedriftene. Romvirksomhet er en viktig bidragsyter til verdiskaping i norsk økonomi.

Norges innbetalinger til ESAs industrirettede frivillige programmer følger av flerårige forpliktelser Norge har inngått i forbindelse med ESAs ministerrådsmøter. På ministerrådsmøtet i 2019 inngikk Norge forpliktelser for totalt 161 mill. euro for perioden 2020–2028. Størrelsen på Norges årlige innbetalinger følger fremdriften i programmene.

I forbindelse med Prop. 1 S (2022–2023) varsler regjeringen at de på ministerrådsmøtet i november vil trappe ned Norges frivillige bidrag til ESA fra 2024, slik at etter innbetalingen for 2023 vil rammen for nye tilsgagn og gammelt ansvar reduseres fra 173,7 mill. euro til 125,9 mill. euro.

Skal Norge videreutvikle den muliggjørende teknologien som romvirksomhet er, og i tillegg være med på å påvirke utviklingen av nye samfunnsnyttige romtjenester som utvikles i Europa, må det skje gjennom en aktiv deltagelse i ESAs forsknings- og industrirettede programmer.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen på ESAs ministerrådsmøte 22. og 23. november 2022 varsle at Norge vil opprettholde innbetalingene til ESAs frivillige programmer på dagens nivå, dvs. minimum 161 mill. euro i nye forpliktelser for programperioden frem til 2030.

9. november 2022

Lene Westgaard-Halle

Sivert Bjørnstad

Alfred Jens Bjørlo

Rasmus Hansson